

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Нацрт на Одлука
за прогласување на дел од планината Водно за заштитено подрачје во
во категорија V - заштитен предел

Скопје, мај 2021 година

Врз основа на член 92 став (2), а во врска со член 96 став (3) од Законот за заштита на природата („Службен весник на Република Македонија“ бр.67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 39/16, 63/16 и 113/18), Владата на Република Северна Македонија на седницата одржана на _____, донесе

Предлог на Одлука
за прогласување на дел од планината Водно за заштитено подрачје во
во категорија V - заштитен предел

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со оваа одлука дел од планината Водно заради своите геолошки, геоморфолошки и биолошки вредности, како и посебното значење за жителите на Град Скопје, се прогласува за заштитено подрачје во категорија V - заштитен предел.

Член 2

Називот на заштитеното подрачје е „Заштитен предел - Водно“.

Член 3

Категоријата на заштитено подрачје е категорија V - Заштитен предел.

Член 4

Со прогласувањето на Заштитен предел - Водно се овозможува:

- зачувување на автентичната состојба на природата преку заштита на природните и други вредности;
- спречување на дејствија што можат непосредно или посредно да предизвикаат нарушување на природната рамнотежа на екосистемите;
- создавање на поволни услови за заштита, зачувување и унапредување на биолошката и пределската разновидност и природното наследство и
- одржливо користење на природните ресурси на начин на кој не се загрозува опстанокот на видовите и нивната природна рамнотежа.

II. ГРАНИЦИ НА РАСПРОСТРАНУВАЊЕ

Член 5

(1) Границата на Заштитен предел - Водно започнува од десниот брег на реката Треска на спротивната страна на манастирот Св. Богородица од каде што се издига на исток и избива на котата од 689 метри н.в. Оттука границата продолжува на исток по карактеристичниот срт, минувајќи низ висинските точки од 749 метри н.в. и 922 метри н.в., по што се искачува на врвот Кале (1044 метри н.в.). Тука границата го менува правецот кон југ, минува низ висинската точка од 995 метри н.в. и се спушта на пешачка стаза којашто води кон месноста Горно Куле и манастирот

Св. Никола. Од овде границата води на југоисток во должина од околу 500 метри н.в. по пешачката стаза до над с. Света Петка, каде ја напушта стазата и свртува кон североисток. Во наведениот правец, границата ги пресекува доловите над с. Св. Петка, за потоа да продолжи да се движи во источен правец над месноста Забел према северните делови на селото Чифлик, делумно по пешачки стази. На овој потег границата пресекува уште неколу долови и се движи по лош колски пат према месноста Марков Камен (683 метри н.в.), каде што свртува на југ и води по пешачка стаза. Потоа границата свртува кон исток и пресекува 3 мали повремени водотеци и продолжува да се протега на североисток према месноста Кромидаревац по северните делови на безименото брдо со кота од 697 метри н.в. движејќи се делумно по лош колски пат и по патот кој води од врвот Водно према селото Долно Соње. Ова парче од патот границата го напушта кај острата кривина и се протега на североисток спротиводно по Илин Дол кого го напушта и остро свртува на југ движејќи се по лош колски пат во должина од 200 метри н.в. по што го напушта и избива на котата од 801 метри н.в. на Горно Брдце, од каде што границата го менува правецот и се протега најнапред на север, а потоа во источен правец при што делумно води по пешачка патека, а потоа по изохипса од 650 метри н.в. над месноста Аманџик, по што продолжува кон исток главно по изохипсата од 600 метри н.в., сè до под месноста Турски Камен (699 метри н.в.), каде свртува кон север, делумно по повремени водотек, а потоа преку месноста Црвена Прс. Од овде, границата се протега на североисток спуштајќи се во долот над изворот Шанец и по источните делови на месноста Маркова Крушка, и преку сртот Кули избива на котата од 539 метри н.в.. Од овде границата се спушта на исток према Кисела Вода каде остро свртува и води на северозапад по асвалтниот пат до местото каде што тој завршува, го пресекува долот којшто се формира кај месноста Цуцул, потоа се протега во северен правец и избива на патот што води за Средно Водно. Во делот на општина Центар, границата на заштитениот предел - Водно ја следи изохипсата од 380 метри н.в., а кај месноста Рид (кон запад) се спушта првин во долината на Муртинец, а потоа по изохипсата од 350 метри н.в..

Во делот на општината Карпош северната граница на заштитениот предел - Водно главно се движи по изохипсата од 400 метри н.в. освен на местата каде пресекува Каменов Дол, Султан Поток и неколку безимени долови кон запад сè до Долно Нерези спуштајќи се на патот јужно од котата со висина од 303 метри н.в.. Од овде границата се протега на запад и го прати патот што води за селото Долни Грчец до местото каде од него се оделува кусиот пат што води до зградата на шумската куќа. Тука границата го напушта патот и се протега на југозапад по работ на шумата а потоа продолжува да се протега по пешачка стаза која се движи по работ на шумата кај месностите Зарин Дол и Пороиште и натаму кон с. Шишево. Кај с. Шишево границата води по пешачка стаза која се спушта на десниот брег на реката Треска, јужно од с. Шишево. Оттука границата се протега спротиводно по десниот 127 брег на реката Треска до почетната точка наспроти манастирот Св. Богородица. Во овие граници заштитниот предел - Водно зазема површина од 3992,5 ха.

(2) Површината на идното заштитено подрачје заштитен предел - Водно изнесува 3992.5 хектари.

(3) Картографскиот приказ на границите на распространување на Заштитен предел - Водно е даден во Прилог 1, кој е составен дел на оваа одлука.

III. РЕЖИМ НА ЗАШТИТА

Член 6

(1) Во Заштитен предел - Водно се востановуваат следните зони:

- зона за строга заштита,
- зона за активно управување ,

- зона за одржливо користење и
 - заштитен појас.
- (2) Картографскиот приказ со границите на зоната за строга заштита, зоната за активно управување, зоната за одржливо користење и заштитниот појас на Заштитен предел - Водно е даден во Прилогот 1, кој е составен дел на оваа одлука.

Член 7

- (1) Зоната за строга заштита претставува дел од заштитеното подрачје со највисок интерес за заштитата, што се карактеризира со изворни, неизменети карактеристики на екосистемите или има сосема мали промени како резултат на традиционални управувачки практики.
- (2) Зоната за строга заштита зафаќа 276,3 хектари или 6,9% од вкупната површина на заштитеното подрачје. Се протега во повисокиот западен дел на планината, опфаќајќи ги главно месностите Широка Рупа, Гороцвет и Дамацуле, потоа кон исток долж билото на Водно до превојот кај Кодра Е Дарис (918 метри н.в.). На северната страна, границата на строга заштита се движи главно по изохипсите од 530 метри н.в. и 550 метри н.в. сè до Горни Грчец на исток, каде по суводолицата Пороиште се искачува повисоко кон Гороцвет и ја следи изохипсата од 700 метри н.в. Оттука кон исток се спушта кон Грчечки Дол и по него се движи до планинското било кај Дамацуле. На јужната страна, границата на зоната за строга заштита ги следи изохипсите од 900 метри кај Дамацуле и 950 метри кај Кале. На запад оваа зона се приближува до границите на заштитеното подрачје од која е одвоена со тесни појаси на зони на активно управување и одржливо користење.
- (3) Во зоната за строга заштита не треба да се спроведуваат активности со кои се загрозува изворноста на природата и нарушува природната рамнотежа.
- (4) Заради одржување на карактеристиките на зоната за строга заштита субјектот надлежен за управување со заштитеното подрачје треба да обезбеди постојан мониторинг.
- (5) Во зоната за строга заштита може да се вршат научно-истражувачки активности доколку тие не се во спротивност со примарните цели на заштита на подрачјето, по претходно добиена дозвола од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата во соработка со субјектот надлежен за управување со заштитеното подрачје.

Член 8

- (1) Зоната за активно управување претставува зона од висок интерес за заштита, во која се потребни управувачки интервенции со цел реставрација, ревитализација или рехабилитација на живеалиштата, екосистемите и другите елементи од пределот, како и нивно одржување.
- (2) Зоната за активно управување зафаќа вкупна површина од 2089,7 хектари или 52,3% од вкупната површина на заштитеното подрачје. Се протега над опишаната горна граница на зоната за одржливо користење, опфаќајќи ги главно подрачјата Горно Водно, Средно Водно, Врбич, Кодра Хамед, Бел Камен на северната страна на Водно и месноста Чукал, Кабер, Каменити Рид и Ридско Рамниште на јужната падина на планината. На запад се протега до долината на Треска, обиколувајќи ја зоната за строга заштита во еден тесен појас со широчина од 20-80 метри. На југ од врвот Кале (1044 метри), оваа зона се спојува со зоната за активно управување на Споменикот на природата „Матка“, создавајќи единствена функционална целина.
- (3) Во зоната за активно управување може да се вршат активности на управување кои се однесуваат на манипулирање со живеалишта и со видови.

(4) Во зоната за активно управување може да се врши спроведување на активности кои немаат негативно влијание на примарната цел на заштита на Заштитен предел - Водно, како екотуризам и традиционално екстензивно земјоделство.

Член 9

(1) Зоната за одржливо користење претставува значителен дел од заштитеното подрачје која не поседува високи вредности за заштитата, каде што се наоѓаат инфраструктурни објекти, објекти на културното наследство, типови на шумски насади коишто не се карактеристични за подрачјето, како и населени места со околното земјоделско земјиште.

(2) Оваа зона зафаќа површина од 1532,1 хектари или 38,4% од вкупната површина на заштитениот предел - Водно . Истата во најголем дел се протега од границата на заштитеното подрачје (во подножјето) кон средно високите делови на планината Водно. Покрај тоа, во рамките на оваа зона е издвоен мал урбанизиран простор кај хотелот Панорама на Средно Водно со површина од 9,8 хектари.

Член 10

(1) Заштитниот појас е површина во заштитеното подрачје која има улога да ги заштити зоната за строга заштита, зоната за активно управување и зоната за одржливо користење од заканите што потекнуваат надвор од заштитеното подрачје.

(2) Во рамките на границите на заштитениот предел - Водно се воспоставува внатрешен заштитен појас со површина од 43,2 хектари, кој ја следи трасата на гасоводот низ зоната на строга заштита и зоната за активно управување. Овој појас во вид на бафер широк 20 метри се протега долж планинското било, а од Дамацуле постепено се спушта кон север во правец на с. Шишево. Дел од овој појас, минува јужно од Крстовар (1066 метри) по Ридско Рамниште во правец на Сопиште.

(3) Се воспоставува и втор внатрешен заштитен појас, како бафер, кој се протега и низ зоната за активно управување долж асфалтните патишта од хотелот Панорама до с. Горно Нерези и од хотелот Панорама до под врвот Крстовар.

(4) Трет внатрешен заштитен појас се воспоставува кај с. Сопиште, односно месноста Турски Камен со површина од 51,2 хектари, кој има заштитна функција.

(5) Вкупната површина на внатрешниот заштитен појас изнесува 94,4 хектари или 2,4% од површината на заштитениот предел - Водно.

(6) Стопанските дејности во рамките на заштитниот појас се вршат согласно одредбите на оваа одлука и одредбите утврдени во Законот за заштита на природата.

IV. УПРАВУВАЊЕ

Член 11

Со Заштитениот предел - Водно управува Град Скопје.

Член 12

Градот Скопје е должен заштитата на природното наследство на територијата на Заштитениот предел - Водно да ја спроведува преку:

- воспоставување режим на заштита на заштитеното подрачје,
- воспоставување граници на ерозивно подрачје и граници на подрачје загрозувано од ерозија во рамки на заштитеното подрачје согласно прописите за управување со водите,
- преземање мерки за заштита на утврдените зони во заштитеното подрачје,

- изработка и донесување на План за управување со заштитен предел согласно член 85 од Законот за заштита на природата и Годишна програма за заштита на природата согласно член 98 од Законот за заштита на природата,
- изработка и донесување на Просторен план за заштитеното подрачје согласно член 103 од Законот за заштита на природата,
- мониторинг на состојбата со природните вредности,
- спречување на штетни активности од физички и правни лица во заштитеното подрачје, односно обезбедување максимално поволни услови за заштита и унапредување на природата,
- заштита и зачувување на природните живеалишта од национално и меѓународно значење,
- заштита и зачувување на билшката разновидност од национално и меѓународно значење,
- заштита и зачувување на пределската разновидност,
- заштита и зачувување на специфичните геоморфолошки форми,
- утврдување на компонентите на биолошката и пределската разновидност и идентификација на закните,
- водење евиденција и документација за природните вредности на заштитеното подрачје (изработка на инвентар за живеалишта, диви видови, геодиверзитет и предели),
- одржливо користење на природното богатство во интерес на сегашниот и идниот развој,
- создавање услови за развој на туризмот во согласност со принципот на одржлив развој,
- остварување на културни, научни, образовни и рекреативни цели, кои во исто време ја одржуваат природната состојба на заштитниот предел,
- поттикнување на научно-истражувачката работа преку проучувања и истражувања на природните вредности, кои се од интерес за заштита на заштитеното подрачје;
- издавање на информативен и пропаганден материјал за природните вредности на заштитеното подрачје,
- подигање на јавната свест, особено во воспитно-образовниот процес за заштита на заштитеното подрачје и
- вршење на други работи кои придонесуваат за заштита на природните вредности на заштитеното подрачје.

V. ЧУВАРСКА СЛУЖБА

Член 13

Непосредната заштита на Заштитениот предел - Водно ја спроведува чуварска служба, формирана од Град Скопје, согласно член 108 од Законот за заштита на природата.

VI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 14

(1) Планот за управување со заштитеното подрачје се донесува во рок од една година од влегување во сила на одлуката, при што во него се предвидуваат мерките за заштита согласно

прописите за заштита на природата, како и други прописи кои предвидуваат построги заштитни мерки, заради интегрирано управување со подрачјето.

(2) Границите на ерозивно подрачје и границите на подрачје загрозувано од ерозија во рамки на заштитеното подрачје од членот 12 на оваа одлука се воспоставуваат во рок од 6 месеци од влегување во сила на оваа одлука.

(3) Просторниот план за заштитеното подрачје од членот 12 на оваа одлука се донесува во рок од една година од влегување во сила на оваа одлука.

(4) До донесување на Планот за управување од ставот (1) на овој член не е дозволена изградба на нови објекти, доградба и надградба на постојните и проширување на урбаните опфати на населените места на територијата на заштитениот предел - Водно.

(5) До донесување на Планот за управување од ставот (1) на овој член, субјектот од членот 11 на оваа одлука донесува Годишна програма за заштита на природата во рок од три месеци од влегување во сила на одлуката.

Член 15

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

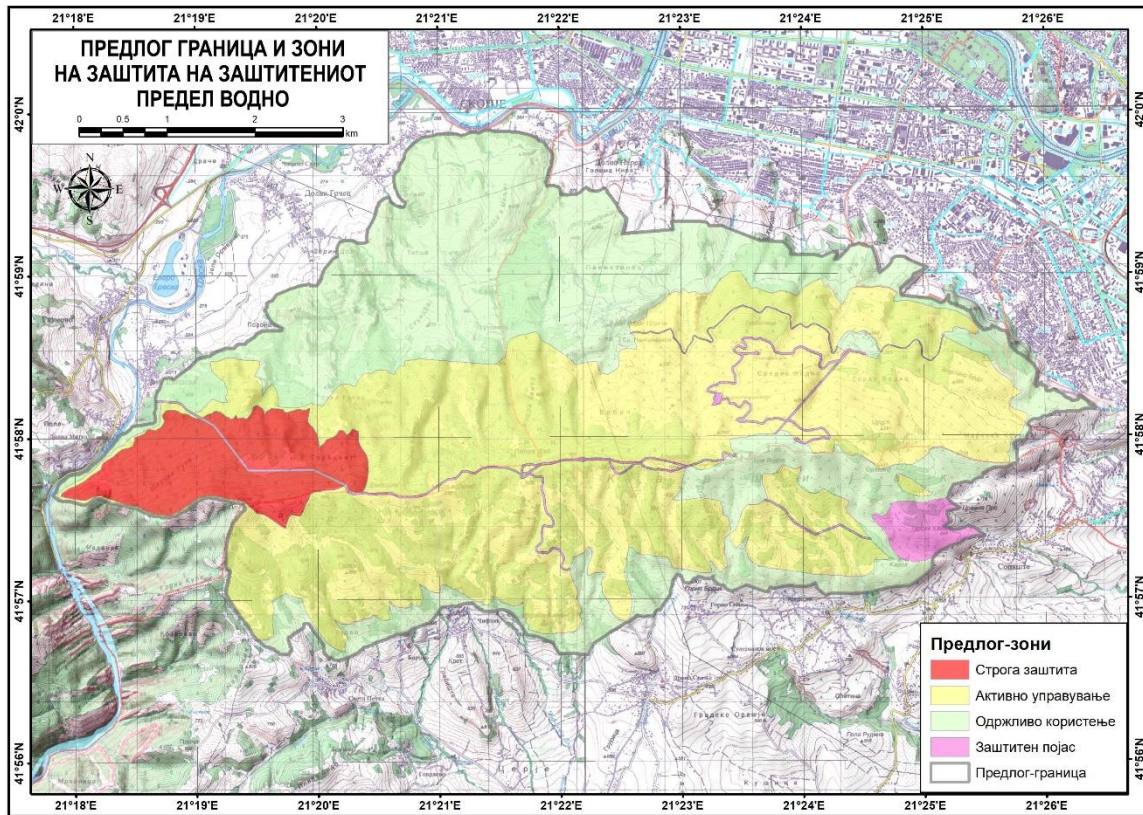
Бр. _____

__ . __ . 2021 година
Скопје

Претседател на Владата на Република
Северна Македонија,
Зоран Заев с.р.

Прилог 1

Картографски приказ на граници на распространување на Заштитен предел - Водно и граници на зоната за строга заштита, зоната за активно управување, зоната за одржливо користење, заштитен појас.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

Согласно член 92 став 2 од Законот за заштита на природата, категоријата V - заштитен предел се прогласува за заштитено подрачје со одлука на Владата на Република Северна Македонија.

Согласно член 92 став 5 од овој закон заради утврдување на реалната состојба и обезбедување на стручна основа за изработка на актот за прогласување на дел од планината Водно за заштитено подрачје во категорија V - заштитен предел во 2019 година изработена е Студија за валоризација на заштитеното подрачје парк-шума „Водно“.

На 17 ноември 2020 година, по доставен предлог од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање, Владата на Република Северна Македонија донесе Одлука за прифатливоста на предлогот за прогласување на дел од Водно за заштитено подрачје во категорија V - заштитен предел.

Врз основа на доставената студија, Министерството за животна средина и просторно планирање изработи нацрт Одлука за прогласување на дел од планината Водно за заштитено подрачје во категорија V - заштитен предел.

Површината на идното заштитено подрачје заштитен предел - Водно изнесува 3992.5 хектари.

Во заштитеното подрачје предложени и дефинирани се 4 зони, кои се воспоставуваат заради вршење на дејноста за заштита и унапредување на природата. Предлог зоната за строга заштита зафаќа 276,3 хектари или 6,9 % од вкупната површина на предлог заштитеното подрачје. Предлог зоната за активно управување зафаќа вкупно површина од 2089,7 хектари или 52,3 % од вкупната површина на предлог-заштитеното подрачје. Предлог зоната за оджливо користење зафаќа површина од 1532,1 хектари или 38,4 % од вкупната површина на предлог-заштитеното подрачје Водно. Во рамките на предлог-границите на заштитеното подрачје Водно внатрешниот заштитен појас зафаќа површина од 94,4 хектари или 2,4% од површината на предлог заштитеното подрачје. Со Одлуката е определен Градот Скопје како субјект кој ќе управува со ова заштитеното подрачје.

Со прогласувањето на дел од Водно за заштитено подрачје во категорија заштитен предел ќе се овозможи: заштита, зачувување и одржливо користење на природните вредности, назначување на субјект за управување кој ќе се грижи за заштитеното подрачје и донесување на План за управување согласно одредбите од Законот за заштита на природата. Воедно ќе се зголеми површината на заштитени подрачја на национално ниво и со тоа ќе се постигне прогрес во однос на исполнување на обврските од Просторниот План на државата (2004), Aichi целите од Конвенцијата за биолошка разновидност (CBD), целите и акциите од Националната стратегија за заштита на природата со Акционен План (2017-2027), Националната стратегија за биолошка разновидност со Акциски План за период (2018-2023), како и прогрес во имплементација на ЕУ директивите за живеалишта и птици, меѓународните конвенции, кои се ратификувани од нашата држава (CBD, Bern, CITES, Bonn, Ramsar) и др.